

[Udenrigsministeren.]

jo ikke være muligt, at man alene holder sig til det enkelte tilfælde, som de ærede forslagsstillere har omtalt, og som jo var af særlig karakter; når man vedtager en beslutning af den art, får den gyldighed for hele det område, det her drejer sig om —, således at beslutningen skal forstås som en forpligtelse for regeringen til fremtidig på forhånd at forelægge rigsdagen til beslutning en hvilken som helst sag, der er genstand for forhandling med fremmede stater? Hvis beslutningen vedtages i den givne ordlyd, må der lægges den mening ind i den. Det forekommer mig ikke at være tilstrækkelig gennemtænkt, hvad det vil føre til i praksis, hvis rigsdagen efter en drøftelse for åbent tæppe af sagen og dens konsekvenser og den stilling, Danmark skal indtage under forhandlingen, skulle give regeringen besked i enkeltheder om, hvor langt den kan gå. Naturligvis ville de fremmede stater være overordentlig interesseret i på denne måde at få stillingen at vide på forhånd, men jeg tror ikke, det ville styrke Danmarks deltagelse i det internationale samarbejde og lette opnåelsen af et forhandlingsresultat. Det ville næppe være meget hensigtsmæssigt på den måde på forhånd at give fremmede regeringer oplysninger. Resultatet af sådanne forhandlinger bliver sjældent tilfredsstillende, hvis ikke parterne er indstillet på gensidigt at gøre indrømmelser og nå et kompromis. Derfor må forhandlingsdelegationernes instruksur naturligvis være hemmelige. Hvis de øvrige parter i forhandlingen på forhånd ved, hvor langt man vil strække sig, kan man være sikker på at komme til at gå den hele vej. Giver man på forhånd modparten underretning om de indrømmelser, man i yderste tilfælde er villig til at gøre, kan man være sikker på, at man også kommer til at give disse indrømmelser, skønt målet måske principielt var slet ikke at gøre indrømmelser.

Jeg tror ikke, det er nødvendigt for mig at uddybe dette nærmere, for at det kan stå klart, at vedtagelsen af dette forslag, i realiteten en ændring af grundlovens § 18, i høj grad ville vanskeliggøre for ikke at sige umuliggøre, at Danmark på en måde, der er tjenlig for landets interesser, kan deltage i internationale forhandlinger og internationalt samarbejde. Men selvom en offentlig rigsdagsdebat i disse spørgsmål således ofte ikke er i landets interesse og ikke vil kunne gennemføres, betyder det dog på ingen måde, at rigsdagen på sagens forberedende stadium holdes udenfor, og det har heller aldrig været tilfældet. Det

udenrigspolitiske nævn er oprettet netop for at gøre det muligt for regeringen at inddrage rigsdagen i arbejdet, og for at erfare, hvorledes partiernes repræsentanter stiller sig til de problemer, der agtes drøftet med fremmede regeringer. Selv på de tidligste stadier af en forhandling, på et tidspunkt, da offentlig drøftelse ville skade vore forhandlingsmuligheder og måske krænke de øvrige parters krav om hemmeligholdelse, kan rigsdagens indflydelse på denne måde gøres gældende i nævnet, og ingen, heller ikke det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard, vil kunne bestride, at denne indflydelse både er reel og betydningsfuld. Der er derfor ingen grund til at skabe den forestilling, at rigsdagen holdes udenfor, og at regeringen ikke bestræber sig for at sørge for at have rigsdagens tilslutning til de beslutninger, som bliver truffet.

I andre tilfælde, bl. a. når nævnet har været forhindret i at fungere, er regeringerne gået den vej i fortrolighed at forhandle med partiformændene for på denne måde at sikre rigsdagen en mulighed for at udøve indflydelse af samme karakter som den, den får, når spørgsmålet bliver forelagt i nævnet.

Jeg har ikke sagt dette for at sige, at der ikke kan være tilfælde, hvor det er fuldstændig rimeligt og naturligt også at tage en åben drøftelse. Det er noget, man må tilstræbe i alle tilfælde, hvor det er muligt, og hvor ikke hensyn bl. a. af den karakter, jeg her har nævnt, forhindrer det. Jeg har sagt det for at understrege, at jeg er meget ængstelig for, at den formulering, de ærede forslagsstillere har givet forslaget, går langt videre, end de har tænkt sig, foretager altfor dybtgående ændringer og i det hele taget vil bidrage til at ændre det grundlovsmæssige forhold mellem regering og rigsdag. Men jeg vil gerne sige, at også denne regering vil, som det har været tilfældet før såvel for denne som for den foregående regerings vedkommende, i fuld udstrækning rådføre sig med rigsdagen om udenrigspolitiske anliggender under de former, som grundlovens § 18 og loven om det udenrigspolitiske nævn kræver, og således som det iøvrigt er god parlamentarisk praksis. Der er ingen basis for de ærede forslagsstillere for med udgangspunkt i den sag, der har inspireret til at stille dette forslag til beslutning, eller andre sager at optræde som særlige vogtere af forfatningen, hverken overfor den tidligere regering eller overfor den nuværende regering. Det rigsdagsflertal, der sluttede sig til den tidligere